

Посматран као пуки проток времена, живот би се свео на цртицу између два датума. Људи врло различитих погледа ће се сложити да је живот лакше описати као скуп сусрета и интеракција са другима, заједничких доживљаја, искустава и суживота. По аналогији са неким погледима физичара на елементарне честице, могло би се рећи да постојимо само док смо у интеракцији са другим људима. Постоје индиције и мишљења да је за здрав развој личности и остваривање потенцијала појединца неопходан живот у заједници, са другима и за друге, да нико није острво и да смо потребни једни другима. Нетрпељивост према ближњем онеспособљава, мржња је болест. Из става о сваком животу као суживоту следе закључци да је наношење зла ближњем самоповређивање док је свако убиство заправо самоубиство. Ако је живот у заједници и постојање паралелно са другима једини начин да човек оствари свој потенцијал и да испуни своју мисију у датом му времену и простору, тада је свако одбацивање и негација другог озбиљно угрожавање и онеспособљавање самог себе у испуњење сопствене мисије.

Корене онеспособљавајућих аверзија и сукоба људи носе у себи. Свако ће успети да достигне своје врхунце само ако препозна и искорени такве кочнице. Ако у себи и даље носимо талог свађа, горке осуде, неопроштене увреде и незалечене повреде, ризикујемо да стицај околности подстакне и распламса ватру сукоба који за трен ока може заслепити судеонике и за собом оставити хладну и тамну нефункционалну заједницу чији се чланови више не сусрећу, и самим тим престају да постоје. Зато је хармонија међусобних односа много важнија од других циљева којима људи стреме.

У савременом свету се потреба за заједницом и нужност суживота препознаје нешто теже него раније. У центру пажње су новац и ствари, човек и односи између људи данас нису у фокусу. Жудимо за производима човека а не за човеком, и та жудња чини да смо све више удаљени од људи. На месту добрих, братских односа и солидарности расте осамљеност и неосетљивост за друге и за њихове проблеме. У политички коректним друштвима се брига за друге формализује и своди на изнуђени ритуал. Уместо да солидарност настане као слободан одговор и реакција слободног човека на проблеме ближњег, формализовани обреди солидарности нашу бригу за друге свде на епизоду упоредиву са одласком у продавницу, без суштинске емпатије, отворености и заинтересованости за ближњег који је у проблемима. На глобалном плану, властодршци моћних држава су срећно испуњени осећајем сврхе зато што су иницирали оружану смену власти у некој малој земљи која тврдоглаво стоји на путу профиту, што су попунили чек на име номинално добротворних организација и што изнова и само формално промовишу права угрожених, где ово последње често склизне у залагање за егзотично, неуобичајено, не ретко и шокантно зарад медијске пажње и политичког рејтинга. На жалост, такав приступ баца у праšину читаве народе и њихове културе. На личном плану, многи појединци, било властодршци или сиромашни, остају неиспуњени, неостварени, емоционално празани, и уместо живота имају животарење (речено је: свима је суђено да искусе смрт, а само понеко искуси и живот).

За многе људе достизање искрене заинтересованости за друге није лак задатак. Брига о другима не може бити формална, искрена љубав према другима не може бити узгредна, без последица по нас, она тражи пуно ангажовања и одрицања, (речено је: може се волети само о сопственом трошку), и ту се "трошак" не мери новцем, барем не увек новцем. Богат човек може дати значајну суму онима којима је таква помоћ потребна, а да притом његов

унутрашњи циљ, искрена брига за друге, ипак не буде остварен. Емпатију показујемо давањем онога што нам је драгоцено, онога у чему и сами оскудевамо, а за многе је то време, спремност да се саслуша и разуме други.

Одговор на питање "коме помоћи" је тешко дати, сваки одговор би се могао схватити као укључивање једних и занемаривање других. Већина мислиоца свих провенијенција и школа, од атеиста до религиозних, слажу се да је сваки човек непоновљива вредност који стреми испуњењу унутрашње мисије, да је у некима њихова мисија и људскост прикривена сенкама, али да победа унутрашње светлости у једном једином човеку може да осветли многе, понекад и цео свет. Без упорне унутрашње борбе за светлост, живот свакога од нас би био деградиран и сведен на животарење.

Предуслов за боље осветљење унутар заједнице је искрена, здрава, добронамерна комуникација. У свакој заједници постоје млађи и старији, искуснији и мање искусни, утицајнији и мање утицајни. Моћнији чланови заједнице могу имати осећај да су сами себи довољни, слабији могу имати осећај да у свему зависе од других. Ако први буду говорили са позиције моћи а други са позиције неслободне стране која зависи од других, комуникација може бити угрожена. Моћни се морају чувати да их моћ не уништи, да им не угаси унутрашњу светлост. У разговору са слабијим морају имати емпатију и у свему уважавати саговорника као себи равног. Слабији не смеју заборавити да су и они носачи светлости, да имају своју мисију, и да ни по коју цену не смеју да запостављају своју посебност преузимајући погледе и понављајући кораке моћнијих. Једнако као и моћни, и слабији морају бити свесни својих граница и домашаја, потребно је да преузимају одговорност у сразмери са својим напредовањем и јачањем и не би требало да подижу терете за који нису довољно ојачали. Они имају право на помоћ моћнијих у погледу проблема које не могу сами решити, али је на њима и само на њима да учине све друго што могу учинити самостално, без помоћи моћнијих. У свему реченом главна је пажња и емпатија. Речи размењене без неопходне емпатије повређују, могу отровати односе и угрозити опстанак заједнице.

Сажетак:

Развој личности и остваривање њеног потенцијала могући су једино кроз живот у заједници.

Човек остварује своју мисију кроз суживот, паралелно постојање и садејство са другима.

Бригом о другима најбоље помажемо сами себи.

Емпатија је давање онога у чему и сами оскудевамо: време и спремност да се саслуша и разуме